Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 94 V Ljubljani, sreda 24. aprila 1940 Leto V

Vznemirljive nemške priprave proti Švedski

Ker je Nemcem odrezan dovoz ojačenj na Norveško po morju, se zdi, da si bodo skušali izsiliti kopno pot čez Svedsko - Zbiranje nemške vojske v baltiških pristaniščih

London, 23. aprila. o. Dopisnik švedskega lista »Aften Bladet« poroča iz Kovna, da Nemci z veliko naglico izvajajo nove vojaške priprave na obrežju Baltika. V Memel in v druge luke vzhodne Prusije so prispele nove čete in nove velike količine streliva ter drugega vojnega materiala iz vse Nemčije. Civilni promet v teh lukah je prepovedan. Baltiške države, kakor tudi drugi sosedi Nemčije so prepričani, da te priprave niso naprejene proti njim, marveč da so to priprave za naskok na Švedsko.

Stockholm, 24. aprila. Havas: Švedska radiopostaja je objavila za inozemstvo tole sporočilo: Te dni je bila švedska nevtralnost večkrat prekršena, posebno pa 21. aprila. Toda naša protiletalska obramba je pokazala, da švedske nevtralnosti ni mogoče tako lahko kršiti. Upajmo, da se bo naši protiletalski obrambi posrečilo odbiti vsak poskus napada na naše meje.

Po poročilih stokcholmskega radia so izvedene vse priprave za izselitev civilnega prebivalstva iz Malmöja. Stanovanja za evakuirano prebivalstvo so že pripravljena.

Švedski list »Goteborg Tindning« piše, da bi napad na Švedsko bil izveden iz zraka. Vsi poizkusi sovražnih sil, izkrcati se na Švedskem, bi naleteli na močan odpor. List pravi, da države, ki se ne morejo izogniti nasilju, niso v nič manjši nevarnosti ko države, ki so slabo oborožene. Mogoče je v tem primeru nevarnost še večja.

Pariz, 24. aprila. o. Včeraj je bila tu nenadoma seja zavezniškega vrhovnega vojnega sveta. Sodijo, da so na njej razpravljali o nadaljevanju zavezniških vojnih operacij na Norveškem in o korakih, ki jih bo treba ukreniti, če bi Nemčija napadla Švedsko.

London, 24. aprila. m. Angleški in francoski generalni štab stalno proučujeta položaj Švedske, za katero pravijo, da prihaja vedno bolj v grozečo nevarnost. V Londonu in Parizu so bile posebne seje generalštabnih častnikov, na katerih so proučevali položaj na Švedskem v zvezi z ugotovitvijo, da je sedaj na Norveškem okrog 50 do 60.000 nemških vojakov in da zavezniki s postavitvijo min in s svojo letalsko akcijo ovirajo izkrcavanje novih nemških čet. Po drugi strani pa trdijo, da zavezniki hitreje prevažajo svoje čete na Norveško ter postaja borba vsak dan hujša.

V Londonu in Parizu prevladuje prepričanje, da bo Nemčija naposled prisiljena poslužiti se čez Švedsko še edino svobodne poti na Norveško. Do tega sklepa prihajajo v Londonu in Parizu prav na podlagi uradnega poročila nemškega generalnega štaba. V tem poročilu namreč stoji, da Nemčija ne more izvažati vsega potrebnega materiala na Norveško z letali, kakor je to storila doslej, ker so glavne poti na Norveško zaprte z minami.

V Parizu in Londonu sodijo, da je nemški napad na Švedsko vsak trenutek verjetnejši.

Sovjeti nasprotujejo zasedbi ali delitvi Švedske?

London, 23. aprila. m. (Exchange Telegraph). V London prihajajo vesti, po katerih so začeli Nemci na danskem ozemlju zbirati nove čete. To je po angleškem mnenju drugo nemško oporišče poleg tistega, ki si ga je Nemčija že prej pripravila za vdor na Norveško. V Londonu so prepričani, da je v zvezi z nemškimi pripravami za vdor v Skandinavijo tudi povratek sovjetskega poslanika Škvarčeva v Berlin in sovjetske poslanice Kolantajeve v Stockholm. Politični krogi spravljajo s tem v zvezo vest nemškega lista »Essener Zeitung«, ki je glasilo maršala Göringa. Imenovani list je napovedal delitev Skandinavije med Nemčijo in Sovjetijo. To bi ne bila samo razdelitev vplivnostnih področij, temveč prava ozemeljska razdelitev, pri kateri bi sodelovalo vojaštvo. Poročajo, da se kaže v Moskvi nerazpoloženje sovjetske vlade do Nemčije zaradi vesti o nemških namerah s Švedsko. Trdijo, da Sovjetija ni naklonjena zasedbi Švedske, ker se zavzema za ohranitev nevtralnosti Švedske. Sovjetski poslanik v Berlinu Škvarčev je imel včeraj več razgovorov z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in pozneje tudi s kancelerjem Hitlerjem. Razgovori so se nedvomno nanašali na isto vprašanje. Trdijo, da je Škvarčev jasno povedal stališče svoje vlade do skandinavskega vprašanja.

Včerajšnja številka moskovskih »Izvestij« prinaša obširen članek, v katerem razpravlja o pomenu Skandinavije za vse vojskujoče se stranke. Članek poudarja, da Nemčija načelno tudi v tej vojni ni imela namena spreminjati svojega stališča do skandinavske nevtralnosti. Ker pa je Anglija hotela potisniti Nemčijo s skandinavskih trgov, se je položaj spremenil. Anglija je pokupila ves norveški lov kitov in skoraj vse švedske rude. Skandinavija igra v angleški trgovini posebno vlogo. Razne panoge angleškega gospodarstva so odvisne od norveškega trga, tako na primer rudarska in papirniška industrija. Norveška je po drugi strani sedaj kupovala okrog 47% premoga iz Anglije. Članek se končuje z ugotovitvijo, da je Nemčija odbila udarec, ki ga ji je Anglija namenila s posredovanjem v Skandinaviji. Novo stanje v Skandinaviji je najbolj zadelo Anglijo samo.

Zanimivo poluradno sporočilo iz Londona:

Kdaj bi Anglija in Francija nastopili na Balkanu

Italija naj sama presodi možnosti za nemško zmago

London, 24. aprila. m. V angleški javnosti je zbudilo precej pozornosti sporočilo, ki ga je izdala agencija »Associated Press« in v katerem je povedano stališče Velike Britanije in Francije do držav na Balkanu. *Obvestilo pravi, da so vesti o namenih Italije glede Balkana vrgli v javnost zastopniki nemške propagande, ki so hoteli pripraviti teren za vznemirjenje Balkana in Podonavja. Nikakor pa pri tem ni imela posla britanska ali pa francoska propaganda.* »Associated Press« pravi, da so za angleško stališče odločujoče besede predsednika vlade Chamberlaina, ki je rekel, da mora ostati na Balkanu mir in da zavezniki priznavajo koristi, ki jih im tam Italija. Zato pa zavezniki postavljajo edini pogoj:

»G. Mussolini naj sam oceni nade za zmago Nemčije v sedanji vojni.«

Omenjeno poročilo dalje pravi, da je treba poudariti obveznosti Velike Britanije do držav na evropskem jugovzhodu. Velika Britanija nima neposrednih obveznosti do držav Balkanskega sporazuma kot celote, pač pa ima obveznosti do Turčije, Grčije in Romunije. Zavezniki bi posredovali na jugovzhodu šele tedaj, če bi morala v vojno tudi Turčija.

Poudarjajo, da so neresnične vesti nemške propagande, da bi hoteli zavezniki ustvariti novo bojišče na jugovzhodu. Zato navajajo govor Chamberlaina o balkanskih vprašanjih in poudarjajo, da se bo britanska aktivnejša politika na Balkanu razvijala v smeri, kakor jo je bil razložil Chamberlain. *Velika Britanija ne prikriva, da se zanima za Balkan zlasti zaradi tega, ker hoče tudi tukaj izvesti blokado nad Nemčijo.* Ukrepi, o katerih so na nedavni konferenci v Londonu govorili angleški poslaniki iz balkanskih držav, so bili zgolj gospodarskega značaja. *O vojaških ukrepih ni bilo govora.*

Napadi nemškega tiska proti Švedski

Berlin, 24. apr. m. Vsa znamenja kažejo, da so se v zadnjem času, zlasti pa včeraj, zaostrili odnošaji med Nemčijo in Švedsko. Včeraj je namreč švedski poslanik v Berlinu vložil oster protest pri nemški vladi zaradi stalnega preletavanja nemških letal čez švedsko ozemlje. Ugotovili so namreč, da so Nemci leteli čez švedsko ozemlje ne po pomoti, temveč so nekatera letala fotografirala vse obrambne naprave na Švedskem. Po tem protestu je snoči začelo nemško časopisje ostreje pisati o Švedski. Zlasti očitajo Švedski, da se njeno časopisje ne drži stroge nevtralnosti. Nemško časopisje trdi, da je sicer čisto švedska stvar, kakšno mnenje imajo Švedi o Nemčiji. Toda več ko dejanje neprijaznosti pa je, če skuša švedsko časopisje smešiti Nemčijo. Švedski radio in švedsko časopisje stalno ustvarjata doma nervoznost, ki se je nazadnje že obrnila v žaljenje Nemčije Še ostreje pa je Švedsko napadel nemški radio, ki je odkrito napovedal, da utegne tako vedenje švedskega časopisja in švedskega radia privesti do zelo hudih posledic. Nemčija je prepričana, da bo švedska vlada temu naredila konec in da se taki izpadi ne bodo več ponavljali.

Čeprav navaja nemško časopisje kot krivca švedsko časopisje, pa pravijo berlinski tuji krogi, da gre za važnejše reči in ozadje in da predstavljajo napadi nemškega časopisja začetek nemške akcije, ki vsak trenutek lahko nastopi.

Izjava člana našega zastopstva za pogajanja s Sovjeti:

Jugoslovansko-sovjetski razgovori v Moskvi bodo samo gospodarskega značaja

Bukarešta, 24. aprila. o. Jugoslovansko zastopstvo za trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo je odpotovalo iz Bukarešte, kjer se je na poti v Moskvo nekaj časa ustavilo. Pred odhodom iz Bukarešte je neki član jugoslovanskega zastopstva izjavil dopisniku francoskega dnevnika »Paris soir« naslednjo izjavo:

»Vodja našega odposlanstva se bo najbrž sešel s predsednikom sovjetske vlade Molotovim. Naše delo bo zgolj gospodarskega značaja. Če Sovjetska Rusija in Jugoslavija hočeta, imata možnosti za izmenjavo številnih pridelkov in industrijskih izdelkov. Jugoslavija bo pošiljala svinje in svoj tobak, dobivala pa bo zlasti goriva.«

Svedska in angleška poročila o bojih na Norveškem:

Velika bitka za „vrata do Osla"

London, 24. aprila. Reuter: **Angleško vojno ministrstvo sporoča: Operacije na Norveškem se nadaljujejo v sodelovanju z norveškimi silami. Na jugu Norveške nudijo britanske čete skupaj z Norvežani močan odpor sovražnim četam. Severno od Trondhjema so britanske čete prešle v protinapad, zaradi česar se je razvil hud boj.**

Stockholm, 24 aprila. o. Reuter: **Po vesteh, ki so včeraj prispela v Stockholm, besni na Norveškem huda bitka za »vrata do Osla« v veliki dolini Gundbradeval, južno od Lillenhammerja. Angleške in norveške čete napadajo tudi proti Hamarju. Nemci se trdovratno branijo. Na vzhodu se nemške čete upirajo pritisku angleških in norveških čet pri Elverumu.**

Predzadnjo noč so angleški bombniki izvedli prvič napad na nemška letalska oporišča v Oslofjordu. Posebno so bila napadena letališča v Fornebu in Hjelerju. Istočasno je bil izvršen napad na dansko letališče v Albornu. Povsod so naredila angleška letala veliko škodo Eno angleško letalo se ni vrnilo v svoje oporišče.

Po pisanju lista »Afton Bladet« so nemške letalske sile bombardirale okolico Nanvala ter mesta Hagö, Grong, Lurudal in Steingjer. Bombardiranje je trajalo ves dan. Nobeni vasi ni bilo bombardiranje prihranjeno. Zdi se naravnost neverjetno, da je bilo ranjenih samo nekaj oseb. Poročila pravijo, da so Nemci izgubili štiri letala. Tri so zbili protiletalski topovi nekega angleškega rušilca. Južno od Trondhjema so pri Melhusu še vedno boji. Zavezniške čete so prispele do tega kraja z železnico iz Romsdafjorda čez Andalsnes in Dombas. Ta železniška proga je pod nadzorstvom norveških in angleških čet.

Vrhovno poveljništvo norveške vojske je izdalo snoči tole sporočilo: Nemški napadi so se nadaljevali včeraj na obeh straneh jezera Mjoesen s pomočjo topništva, tankov in letal. Nemci so izvedli napad na norveške čete tudi pri Sterdalu. Norvežani so napredovali pri Haldesu ter ujeli 100 Nemcev. Nemška letala so bombardirala prometne zveze na številnih točkah.

Stockholm, 24. aprila. o. Po poročilih švedskih dopisnikov z Norveškega, divjajo hudi boji severno in južno od Trondhjema, kjer skuša nemško letalstvo podpirati pehotne operacije pri Spiklastanu in Stenkjeru. Južno od Trondhjema so Angleži zasedli železniško križišče Storem. ki leži 12 km od Trondhjema samega.

Nemško poročilo o letalskih akcijah na Norveškem

Berlin, 24. aprila. DNB. Napad nemških zračnih sil je bil naperjen včeraj v glavnem proti izkrcavanju angleških čet v srednji Norveški. Nemška letala so metala bombe na angleške čete, ki so se izkrcevale, pri čemur so imela nemška letala uspeh. Nemške težke bombe so zadele dve angleški prevozni ladji in en rušilec. Nadaljuje se akcija za uničevanje potov in železniških prog v okolici Dombasa, kjer je bilo vrženih veliko število bomb. Vsi kraji, ki so jih zavzeli Angleži, so bili bombardirani. Železniška postaja v Dombasu se nahaja v plamenu. Nemška ogledna letala so ugotovila, da so se angleški oddelki umaknili v gozdove in da se ne kažejo na krajih in na cestah, kjer jim preti nevarnost bombardiranja. Zaradi bombardiranja ni Angležem otežkočeno samo napredovanje, temveč so bili tudi zelo oslabljeni zaradi izgub, ki so jih povzročile bombe

Vesti 24. aprila

Angleški finančni minister John Simon je včeraj v poslanski zbornici razlagal novi državni proračun. V svojem govoru je povedal, da so izdatki za vojno v prvih sedmih mesecih znašali 905,000.000 funtov šterlingov (180 milijard dinarjev) in da bodo do marca 1941 znesli čez 400 milijard dinarjev. Celotni državni proračun znaša za leto 1940-41 2 milijardi 667.000.000 funtov šterlingov (533 milijard dinarjev).

Od začetka nemškega napada na Norveško in Dansko so bili potopljeni v norveških vodah trije angleški rušilci in ena podmornica. Ena križarka in trije rušilci so bili poškodovani in so dospeli v svoja oporišča. Neznatno so bili zadeti štirje rušilci, tri križarke ter bojni ladji »Renown« in »Rodney«, ki so pa vsi sposobni za boj. Ker Angleži odkrito priznavajo svoje izgube, ni razloga, zakaj ne bi verjeli njihovim drugim poročilom.

Italijanska vlada odločno zavrača vse vesti, da bi predsednik vlade Mussolini mislil 9. maja potovati v Berlin.

Nespametno in nevarno bi bilo misliti, da je kaka razlika med nemškim narodom in nemško vlado. Nemški grehi niso grehi enega samega človeka ali ene skupine, marveč so grehi vsega naroda in zato ne bo prej miru, dokler ne bo ta narod potolčen na bojišču, je govoril včeraj bivši angleški mornariški minister Duff Cooper na nekem kosilu v Londonu.

Finski odbor za prireditev XII. olimpijskih iger ter stalni finski olimpijski odbor sta včeraj soglasno sklenila, da zaradi vojne v Evropi Finska ne bo priredila letos olimpijskih iger, da pa bo prosila, naj ji dovolijo prireditev takoj, ko bo položaj jasnejši.

Belgijska vlada je morala uvesti prvi brezmesni dan na teden, in sicer bodo Belgijci brez mesa vsak ponedeljek, če bo treba, pa tudi še vsako sredo.

Nemci uradno poročajo, da je nemški poslanik iz Rima Mackenzen res dospel v Berlin, da pa je ta obisk v zvezi z njegovim rednim delovanjem.

Kanadski minister za obrambo je včeraj izjavil, da kanadske čete ne sodelujejo pri zavezniških operacijah na Norveškem.

Angleška delavska stranka bo podobno kakor francoska socialistična stranka izdala razglas za odločen boj proti komunistom, ki skupno s tujimi vohuni delajo v Angliji razpoloženje za sklenitev miru po nemških pogojih.

V japonskem tisku se oglaša hudo razburjenje zaradi izjav ameriškega admirala Tausiga, ki je dejal, da je vojna med Združenimi državami in Japonsko neizogibna.

Holandska policija je izvedla nove obsežne preiskave pri članih holandske narodnosocialistične stranke, pri kateri so dobili precej orožja, propagandnih tiskovin ter navodila, kako naj se člani stranke vedo ob morebitnem nemškem napadu na Holandijo.

Po novem sporazumu med Romunijo in Nemčijo, bodo morali Romuni pošiljati v Nemčijo 130 tisoč ton petroleja na mesec, to je 35.000 ton več kakor prej, žita pa 25% več kakor prej.

Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je včeraj obiskal predsednika USA, Roosevelta.

Novi sovjetski poslanik za Finsko, Zotov, je včeraj dopotoval v Helsinki.

Italijanska zunanja politika se ni po sestanku med Hitlerjem in Mussolinijem na Brennerju nič spremenila. Vse vesti o nekakih italijanskih načrtih so bile samo sad živčne vojne, pravi poročilo o proračunu italijanskega zunanjega ministrstva, o katerem je fašistovska zbornica sklepala včeraj.

Naše oblasti so izdale uradno sporočilo, da bivši predsednik vlade dr. Milan Stojadinović ni bil interniran zaradi prepovedanega zunanjepolitičnega delovanja, marveč iz notranjepolitičnih in varnostnih razlogov.

Švedska vlada je vložila odločen protest v Berlinu, ker so nemška letala zadnje dni neprenehoma krožila nad švedskim ozemljem in najbrž skušala dobiti podatke o tem, ali se Švedska pripravlja na obrambo proti morebitnemu nemškemu napadu.

Finska policija je včeraj prijela več komunistov v Helsinkiju, ki so — kakor povsod — skušali delati zmedo med ljudstvom.

Na Škotskem se je včeraj ubil s svojim letalom kapitan King, ki je leta 1938 vozil predsednika angleške vlade Chamberlaina v Berchtesgaden in v Godesberg.

Naš trgovinski minister je včeraj sprejel odposlanstvo španskih gospodarstvenikov ter se z njim posvetoval o bližnjih trgovinskih pogajanjih med nami in Španijo.

Pomen zadnje seje zavezniškega vojnega sveta v Parizu

Pariz, 24. aprila. Havas. Sestanku vrhovnega zavezniškega vojnega sveta so se udeležili tudi zastopniki Poljske in Norveške. Tako je ta vrhovni svet postal splošno zavezniški. Norveški zastopnik je v svojem govoru poudaril hitrost in učinkovitost zavezniške pomoči. Posebno pozornost je zbudil stavek sporočila, v katerem se pravi, da so na sestanku razpravljali o vseh morebitnostih. ki bi lahko nastale v sedanjem položaju in ki bi bile vojaškega ali političnega pomena. Zavezniki so pripravljeni izpolniti svoje obveznosti vsem državam, katerim so dali poroštvo Pripravljeni so braniti skupne koristi proti vsem korakom sovražnika. V zvezi s tem se naglaša izjava, ki jo je dal Paul Reynaud minuli teden pred senatnim odborom za zunanje zadeve, ko je govoril o popolnih poroštvih balkanskim državam glede zavezniških namenov. Že pobuda s strani druge sile, bi lahko povzročila zavezniško reakcijo, ki bi jo diktirali lastni interesi.

Zeleni Jurij v zeleni Ljubljani . . .

Ljubljana, 24. aprila.

Danes sem se prebudil, ko se je komaj svitalo, kar ni moja navada. Zakaj neki?

Pogledam pod vrata »Slovenec« je že tu. Dobro, če ne bomo več spali, bomo pač brali. Na sredi začnem, kjer so navadno »najnovejša poročila«. Danes vidim napis čez celo stran: Kapela sv. Jurija na ljubljanskem gradu.

Oh, saj res! Sv. Jurij je danes! In zbudil sem se pač zato, ker bil sem svoje dni vojak, na straži stal — in »Džurdžev uranak« praznoval. No ga bomo pa še danes!

Potegnem konjiča iz hleva, — no sicer ni takšen, kakršnega jezdi sv. Jurij v oltarju naše farne cerkve, ali za ježo je, bome, bolji kot njegov! In greva na Grad.

Nad mestom še jutranja megla leži in jutranji mir. Le mlekarice ga kalijo s svojimi vozički. Pred karlovškim mostom se dolgočasi stražnik, ker še nima komu ravnati poti.

Sonce pa se že vzpenja ob Golovcu in s prvimi žarki ogreva cesto na Grad. Krasno jutro, Pod cesto rosa na mladi bujni travi in vonj vijolic, nad cesto ščebetanje in žvrgolenje kosov in vrabcev, pa jutranje sonce sije na tebe in na zeleneče drevje, ki danes svetega Jurija pričakuje . . .

Na vrhu klanca smo. Tam kjer stoji bronasta plošča: »29. IX. 1935 se je tu naš Stane Seunig pri moto dirki smrtno ponesrečil«. Na klopeh drevoreda, ki vodi od gradu do »turških šanc« že sedijo dijaki in študentke in »se gulijo«.

Spet drugi ponavljajo svojo lekcijo, medtem ko hodijo v krogu na gornji ploščadi. Delavci, ki že navsezgodaj utrjujejo okope proti možnosti — da bi kdo od sprehajalcev padel raznje, dajejo s svojimi kladivi takt monotonemu ponavljanju: »Sultan Soliman je bil velik vojskovodja in organizator . . .«

Le Bog ve, zakaj bo mladi gospodični v korist, če bo znala to na pamet? In zakaj druga gleda skozi pravokotni okvir na ljubljanski grad in ga z vso vnemo prerisuje v svojo mapo? In čemu drži tretja v rokah debel zvezek, ko vendar samo z enim očesom gleda v pisanje: »1. Les. Les je sirovina, ki . . .«, z drugim pa se obrača k fantu, ki na sosedni klopi drži zvezek na kolenih, dlani pa v kuštravih laseh in se ne zmeni za ves svet, niti za zlato jutro okoli sebe . . . Da, da! Kako je že napisal Boleslav Prus v »Emancipirankah«? Vsak, kdor poskuša iz žensk napraviti kaj drugega kot to, za kar jih je Bog ustvaril, namreč za dobre matere in gospodinje, greši proti naravi in doživi neuspeh . . .

Mesto pod nami se prebuja. Ropot avtomobilov in tramvaja oživi. Od Zaloga sem se vleče bel dim, vlak. Tam pod Golovcem nekje drdrajo strojnice in vzbujajo neprijetne občutke. Sirene se oglašajo. Sedem je. Pri svetem Petru se razmaje veliki zvon in za njim še drugi . . . Joj, koliko je v Ljubljani cerkva! Kdo bi jih znal našteti? Z grajskih šanc se jih vidi, štejmo koliko . . . Tik pod nami sv. Jožef, v daljavi veličastna cerkev v Polju in šilasti zvonik karmeličanske cerkvice na Selu. Tudi na Kodeljevem je cerkvica in v Mostah, toda jasno se vidijo le obrisi mogočnega svetega Petra. Ob njem se vidi zdaleč sv. Križ, sredi mesta vitki zvonik cerkve Srca Jezusovega, onstran železnice Ježica in Sv. Kristof in čisto ob grajski strmini se vidi še stebričje stolpa šišenske cerkve. Stolnica in frančiškanska cerkev se ne vidita iz megle, protestantovsko in pravoslavno cerkev pa zakriva grad in morda še katero drugo. Z druge strani se prikaže najprej nunska cerkev, v ozadju za njo se postavlja Rožnik, Križanke komaj zagledamo, pač pa se lepo vidi Trnovo in v ozadju Vič in še Dobrova, božja pot . . . Pod nami pa je sv. Jakob in sv. Florijan, a naše najlepše cerkve, Rakovnika, z gradu ni videti.

Iz vile »Osoje« se oglasi vesela godba: Radio Ljubljana budi zaspance. Treba bo nazaj v mesto. Mimo šanc, ki so kar grozne za pogled, se spustim po cesti na Grad v mesto. Po bregu nabirajo ženice regrat, druge pa stoje pred hišami, kjer so okna odprta, in poslušajo jutranje novice. Vse mogoče zvedo, le tega ne, da je danes prijezdil tudi v zeleno Ljubljano zeleni sveti Jurij . . .

Slabo smo ga sprejeli: blojši sloji še spe, delovni svet se v skrbi za vsakdanji kruh ne zmeni zanj, in še mladina ima dandanes vse druge skrbi. Le ptički so mu peli pozdrav . . .

Križi in težave okoliških gostilničarjev

Lepo uspel občni zbor okoliških gostilničarjev - Odprava registrov Vprašanje pobiranja trošarine na alkoholne pijače

Ljubljana, 24. aprila.

Združenje okoliških gostilniških obrti je krepka organizacija, kar je posebno dokazal včerajšnji, že 30. redni letni občni zbor, ki je bil v salonu kolodvorske restavracije dopoldne. Trajal je dobro uro. Organizacija šteje 287 članov, od teh 185 članic. Občni zbor je javno pokazal strnjenost in solidnost organizacije. V jasnih izvajanjih g. predsednika in gdč. tajnice je občni zbor pojasnil vse težave in borbe gostilničarjev, ki so jih vodili preteklo leto za odpravo gotovih neprilik in velikih bremen.

Predsednik združenja g. Avgust Kanc je po otvoritvi, ko se je v toplih besedah spominjal umrlih članov, med njimi tudi nedavno umrlega gostilničarja g. Anžiča, ki je bil dolga leta član združenja, dokler ni Štepanja vas bila inkorporirana mestni občini ljubljanski. Navzoči člani so izkazali pokojnikom primerno čast. V nadaljnjih svojih izvajanjih je g. predsednik očrtal splošno delo organizacije. Gospodarski položaj od lanskega občnega zbora se je bistveno zelo izpremenil. Izdane so bile razne uredbe in odločbe, ki močno zadenejo gostilničarsko obrt. Spremenjeni so bili važni zakoni, tako zakon o taksah, zakon o državni trošarini na vino in žganje, skupni davek na poslovni promet, izdan je bil zakon o narodnoobrambnem fondu, uredba o zaščiti nevtralnosti naše države, kontrola cen raznim življenjskim potrebščinam. Vse te spremembe zakonov in uredbe označujejo sedanje naše vojno gospodarstvo! Okoliški gostilničarji so po svojih močeh in zastopnikih vodili hude boje glede spremembe zakona o državni trošarini, ki je znova uvedel tako zvane »registre«, ki so bili že pred več leti odpravljeni. G. predsednik je glede registrov, ki so nepotrebni in ki naj bi onemogočali tihotapstvo alkoholnih pijač, sarkastično in ironično pripomnil: »Gospod register tihotapca ni videl, ko je prišel in ga ni slišal, ko je odšel.«

G. predsednik je dalje omenil, da so bile potrebne dolgotrajne konference s finančnim ministrom, ki so jih vodili zastopniki gostinskih organizacij za odpravo registrov. Naposled so gostilničarji dosegli, da so bili registri odpravljeni za kraje pod 1000 prebivalcev. Doseženo je bilo dalje tudi znižanje trošarine od 1 din na 0.50 din pri litru na podeželskih občinah. **To znižanje, kar je g. predsednik pravično in lojalno priznal, zadene občine precej glede občinskih financ, ker s tem znižanjem mnoge občine ne morejo uravnovesiti svojih proračunov.**

Občni zbor je nato sprejel in odobril vsa poročila ostalih funkcionarjev upravnega odbora ter izrekel odboru zaupnico s tem, da je soglasno podelil razrešnico za odborovo poslovanje v preteklem letu. Razvila se je naposled kratka in zanimiva debata o vseh za okoliške gostilničarje važnih vprašanjih. Ravnatelj Zveze gostinskih združenj g. Peteln je nato poročal o splošnem delu zveze, posebno o akciji glede olajšave trošarinskih bremen. Njegovo poročilo so prisotni vzeli z odobravanjem na znanje. Občnega zbora se je udeležilo do 120 okoliških gostilničarjev. Občni zbor je tudi izrekel priznanje in zahvalo predsedniku zveze g. Cirilu Majcenu.

V zavesti in žrtvi je moč!

Nabiralni dan za kočevske Slovence na Vnebohod 2. maja nam nudi zopet lepo priliko, da izkažemo s skromnimi žrtvami svojo narodno in državno dolžnost. Naj ne bo zavednega Slovenca in Jugoslovana, ki ne bi izvršil na ta dan svoje narodne dolžnosti.

Kolikor more, toliko naj vsak žrtvuje!

Tabor Kmečke zveze v Murski Soboti

V nedeljo, 5. maja priredi Kmečka zveza v Murski Soboti, skupno z Zvezo poljedelskih delavcev tabor celokupne svoje organizacije.

Ob 5 budnica s fanfarami; ob 9 sv. maša v farni cerkvi; ob 10 sprevod na stadion SK »Mure«; ob pol 11 tabor, na katerem bodo govorili zastopniki KZ in ZPD; ob 12 na stadionu igra »Slovenskega kmeta povest«.

Opozicija se stalno poganja za zbiranje vseh političnih sil

Zagreb, 24. aprila. j. Opozicija vseh vrst je začela spet poudarjati potrebo, da bi se pri nas ustvarila koncentracija vseh pozitivnih političnih sil, pa ne na podlagi sedanje vladne sestave, temveč s popolnoma novimi ljudmi. To stališče pojasnjujejo tudi neki listi, ki radi podpirajo stremljenja opozicije. Zanimivo stališče pa je k temu vprašanju zavzel današnji »Hrvatski dnevnik«. Pravi namreč:

Akcija za zbiranje vseh političnih sil, kakor jo je videti v vseh balkanskih državah, ima svoj temelj v želji, da bi se dvignil duh prebivalstva in da bi ga ojačila odporna moč proti vsakemu morebitnemu poskusu, da bi se vojni zapleti potegnili tudi na Balkan. Razpoloženje za tako zbiranje se vidi tudi v delu javnega mnenja. Nekatere srbske stranke skušajo to razpoloženje izrabiti in priti tako do močnejšega vpliva. Njihovi prvaki pa pri tem pozabljajo, da ne morejo njihove izjave, ki so dostikrat v živo rezale narodna čustva, nič prispevati, da bi se položaj v tej smeri razvil. Zlasti pa so nepretehtane njihove izjave, kar se tiče vprašanj, ki zadevajo hrvaški narod. Sicer poskušajo ublažiti ton, toda vsaka njihova izjava jasno dokazuje, da je ostala nedotaknjena njihova stara miselnost. Vse te izjave so tudi tedaj, kadar naj bi pomirjevalno vplivale, formulirane tako, da vzbujajo ali ogorčenje ali pa nezaupanje.

Kakor da ti politiki pozabljajo, da so minili stari časi in da Hrvatje niso več v položaju tistih, ki morajo potrpežljivo prenašati krivice in zapostavljanje. Danes je hrvaški narod toliko močan, da se lahko uspešno upre vsakemu poskusu, ki bi stremel za tem, da prepreči normalni razvoj naših medsebojnih odnosov in zbiranje hrvaških narodnih sil za notranje ojačevanje domovine in normalizacijo odnosov z ostalimi narodi te državne zajednice. In celo več. Hrvatje zahtevajo, da se v močnejši meri začuti njihov vpliv tudi na skupne posle, ker so pri njih v enaki meri zainteresirani Hrvatje kakor Srbi. Te posle je mogoče smatrati za skupne samo v toliko, kolikor so v skupno korist. Čim pa so predmet skupnih koristi, je jasno, da tudi Hrvatom pripada pravica soodločanja, kajti kjer ni soodločanja, tam tudi ni soodgovornosti. Iz zraven skupnih koristi obstoje tudi posebne koristi. Nespametno bi bilo misliti, da bodo Hrvatje popustili od svojih posebnih koristi spričo izgovorov o zaščiti skupnih koristi, ker bodo skupni interesi ohranjeni brez ozira na to, če bodo pri njihovi zaščiti sodelovali določeni strankarski prvaki, da bi s tem ojačili položaj svojih strank ne samo za sedanjost, temveč tudi za bodočnost.«

Ljubljana od včeraj do danes

Po čudoviti beli noči, ki je presnočnjim okopala zemljo v mesečini in bila tako lepa, da se ljudem skoraj ni dalo hoditi spat, je napočilo včeraj krasno spomladansko jutro in za njim gorak, sončen dan. Prelepo popoldne so mnogi, ki imajo čas, izrabili za sprehode po bližnji okolici mesta. Pomlad se zdaj že pošteno čuti. Bukve so se pokrile z nežnim listjem, breze se že postavljajo s svojimi lepo počesanimi, svetlozelenimi lasmi, češnje že cveto. Po vlažnejših, ilnatih krajih se iz trave bleste bele zvezde vetrnic. Pasji zob je skoraj že odcvetel. Po borovničevju šume čebele in se motajo okrog rdečkastih in zelenih cvetov. Veter nosi čez hrib duh po smoli in po mladi rasti. Po bregovih grabijo listje in ga nakladajo na vozove pridni ljudje, ki jim je v dolgi zimi doma pošla zaloga stelje za živino. Revnejši zdaj hodijo v hrib in nabirajo suhljad. V osojna pobočja se je uprlo spomladansko sonce z vso svojo mlado močjo. Prav pošteno je vroče. Kako dobro se že prileže mlačna sapa, ki potegne od časa do časa in odnese sparino proti severu! Zdaj je čas za sončenje in tisti, ki jim je kaj do tega, da bi postali rjavi, pridno nastavljajo vsaj obraze sončnim žarkom. Ne bo dolgo, ko se bo spet pričela kopalna sezona ter bodo oživele reke. Marsikdo si že močno želi tega prijetnega časa.

dvigajo glave

Včeraj so komunisti na ljubljanski univerzi hoteli demonstrirati. Kričali so proti vojni, govorili za to, naj se tuji invaziji in sovražnikom vdamo brez upiranja itd. itd. — vse skupaj pa so poskušali prikriti s puhlimi frazami. Glavno potuho so naši »rdeči« akademiki dobili od skupine Bolgarov, ki ji naše oblasti bogve zakaj dajejo potuho in trpe na naših tleh! Ti komunistični privandranci razgrajači zaslužijo izgon. Naj razsajajo in slabijo narodno in državno odpornost ter ponos doma, če to tam trpe! Menimo pa, da ne! Pri nas je treba s takimi tipi pomesti in oblast naredi prav, če jim železno stopi na prste! Našega ljudstva ne pustimo begati in konec besedi!

Demonstracija pa je klavrno propadla. Katoliški akademiki in člani kluba »Edinstvo« so tokrat v složni zavesti, ki jo vsakemu Jugoslovanu narekujejo vzvišeni ideali, mahnili po komunističnih rovarjih, jim temeljito izprašili hlače in jih vrgli iz univerze ven. Kaj živahno pa so regljale tudi bogate meščanske hčerkice, ki komunizem uganjajo zaradi športa in preobjedenosti. V gneči je seveda tudi marsikakšna od njih — bolj po nesreči kakor hote — dobila kakšno bunko. Če hodijo v gnečo, morajo nositi tudi posledice — sicer so pa itak emancipirane! Potem pa seveda noben izgovor ne zaleže.

Huda nesreča na Gosposvetski cesti

Danes dopoldne okrog tričetrt na devet se je peljal na kolesu dvajsetletni študent Zvonimir Ronko, sin upokojenega stražnika iz Černetove ulice, po Gosposvetski cesti po pravilni strani. — Blizu stare šišenske cerkve pa se je ozrl. Prav ta hip pa je privozil iz mesta gori tramvaj št. 25. Voznik je dajal znake z zvoncem, fant je pogledal predse, spoznal nevarnost, pa se nekako zmedel, tako da ga je tramvaj zadel v ramo in prevrnil. Nesreča pa je hotela, da je prav ta hip privozil neki osebni avto, ki je Ronka povozil. Na kraj nesreče so bili nemudoma poklicani reševalci, ki so fanta prepeljali v bolnišnico. Tam so ga takoj röntgenizirali. Kaže, da je dobil težje poškodbe na glavi. Še vedno je v nezavesti.

V bolnišnico so včeraj pripeljali še naslednje ponesrečence:

Ivanko Dimic, prodajalko, ki jo je na Vodnikovem trgu podrl neki kolesar.

Vinka Mehleta iz Velike Račne, ki mu je padajoča bukev zlomila desno nogo.

Janeza Balantiča iz Predoselj pri Kranju; Balantič je padel iz avtomobila ter si zlomil nogo.

Viktorja Galiča, delavca z Brda; Galiča je v prepiru nekdo močno udaril po glavi.

Pojutrišnjem bo koncert za zimsko pomoč

Koncert za zimsko pomoč ljubljanskim revežem, ki bo v petek zvečer ob 20. v veliki dvorani hotela Union zbral vso glasbeno in dobrodelno Ljubljano, nam prvič pokaže predstavnike naše visoke šole za glasbeno umetnost tudi pri delu na humanitarnem polju. — Redni profesor Glasbene akademije g. Julij Betetto zapoje za ljubljanske reveže Pavčičevo »Padale so cvetne sanje« in veliko arijo Heroda iz Massenetove opere »Herodiada«. Njega bo pa na klavirju spremljal redni profesor Glasbene akademije g. Janko Ravnik. G. Anton Trost, redni profesor Glasbene akademije in odlični pianist, bo »Iz sanjarij« Smetane podal »Ugaslo srečo« in »Uteho« ter Tajčevičeva »Dva balkanska plesa«. Umetniška dvojica, docent g. Karel Rupel in njegova spremljevalka gdč. Zora Zarnikova, nas bosta v petek na koncertu za reveže obdarila z veliko umetnino nesrečnega skladatelja Marija Kogoja »Andante za violino in klavir«. Solisti Glasbene akademije nam tako na koncertu najdostojneje predstavijo vrhunce slovenskega petja in umetnosti na violini in klavirju. Prav malo imamo pa v slovenski glasbeni literaturi skladb z ženskim solom, a v petek nam bo Slovenski vokalni kvartet s sopranistko gdč. Ljudmilo Polajnarjevo zapel kar dve taki skladbi, namreč Hajdrihovo »Siroto« in Adamičevo skladbo »Mara v jezeru«, sam odlični kvintet nas bo pa razveselil z Juvančevo »Fantovsko«. Že te štiri točke obširnega sporeda so koncert zase in vredne zasedene dvorane. Izredno zanimanje pa bo vsekakor vladalo tudi za nastop »Akademskega pevskega zbora«, ki se je bil pravkar vrnil s krasno uspele turneje. Zato vstopnic že primanjkuje in spet opozarjamo na predprodajo v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

„Grem prostovoljno v smrt, pozdravljam vse slikarje umetnike!"

Prav gotovo je vsak Ljubljančan, ki ga pot kaj večkrat zanese v središče mesta, poznal možaka z nenavadno frizuro in nekakšno »surovko«, umetniško pristriženo brado. Bil je kaj redna prikazen po raznih gostilnah in buffetih, kjer je večkrat imel kakšne »nagovore«. Pogosto je nosil s seboj tudi slike, ki jih je prodajal. Ljudje so se mu smejali in mu njegovih nerodnosti niso zamerili, ker je bil tudi takrat, kadar je bil vinjen, skoraj vedno krotak in miren. Tisti, ki so ga od bliže poznali, so vedeli, da se piše Stanko Gomizelj, da je 32 let star, doma nekje s Primorskega, ter da ima v policijski priglasnici napisano, da je po poklicu »umetni slikar«. Mož se je preživljal s prodajanjem slik ter je spadal k tisti vrsti diletantov, ki se je pred časom doselila k nam z juga in ki svoje umetniško nepomembne slikarije poskuša spraviti v denar pri preprostih ljudeh na periferiji.

Bedno življenje, ki si ga je skušal vedriti s pijačo, se mu je nazadnje priskudilo ter se je odločil, da bo napravil vsemu konec. V nedeljo po polnoči je šel na Poljanah, v bližini Škofovih zavodov v Št. Vidu pod vlak, ki ga je hudo razmesaril. Včeraj so Gomizlja pokopali. Pri njem so našli pismo, ki je bilo sicer napisano z dokaj nečitljivo pisavo, vendar pa se je iz njega dalo razbrati: »Grem prostovoljno v smrt, pozdravljam vse slikarje umetnike!«

Tako je z ljubljanskih ulic izginila še ena originalna pojava, ki so jo vsi poznali.

Koroški drobiž

Na Jurjevo, 24. aprila priredi Slovenska prosvetna zveza v Celovcu tečaj za dekleta. Kakor kaže, bodo morala dekleta prevzeti glavne naloge slovenske prosvete, ker je bilo veliko slovenskih fantov vpoklicanih k vojakom.

Vodstvo Hitlerjeve mladine je odbralo na Koroškem pet mladih članov, ki jih imenujejo »Pimpfe«, za narodno socialistično šolo v Sonthofnu na Bavarskem, kjer se bodo izšolali za poznejše narodno socialistične vodje

Celovški »Grenzruf« je predlagal, naj bi se bronasti spomeniki Franca Jožefa, Bernharda Šponheimovca, dalje spomenik koroškega topniškega polka in spomenik koroških planincev oddali za kovinsko zbirko, ki jo zbirajo po vsej Nemčiji za Hitlerjev rojstni dan.

Železniška nesreča na Zidanem mostu pred celjskim sodiščem

Celje, 24. aprila.

V noči od 21. na 22. septembra lani ob 1.44 sta na zidanmoški postaji trčila tovorni vlak, prihajajoč iz Maribora, in na postaji se nahajajoči premikalni vlak. Obe lokomotivi in več tovornih voz je bilo močno poškodovanih in je znašala celotna škoda 100.000 din. Pri tem trčenju sta bila lažje poškodovana dva železničarja.

Pred tukajšnjim malim kazenskim senatom so se morali zaradi te železniške nesreče zagovarjati:

Alojzij Šunko, strojevodja iz Maribora;

Ilijaž Fran, kurjač iz Ljubljane. in

Konrad Miklavžina, vlakovodja iz Maribora.

Kakor je razprava pokazala, je do nesreče prišlo zaradi neprevidnosti, ker je mariborski tovorni vlak kljub signalu »Stoj!« privozil na postajo in zadel z vso silo v premikalni vlak.

Senat je obsodil Alojzija Šunkota in Franceta Ilijaža vsakega na štiri mesece strogega zapora, in sicer nepogojno, Konrada Miklavžino pa na tri mesece zapora, pogojno za tri leta. Vsi so bili dalje obsojeni na plačilo povprečnine, vsak po 200 din, in na poravnavo vseh pravdnih stroškov ter posebej stroškov izvršitve kazni. Med železničarji je ta proces zbudil veliko zanimanje.

Lepi uspehi Akademske skupine SPD v zasneženih gorah Durmitorja

Durmitor je gorovje, ki bi se po svoji razsežnosti dalo primerjati nekako s Kamniškimi Alpami, le da nima tako karakteristične in dolge osrednje rajde. Vrhovi so razmetani, visoko so zasuti z gruščem. Najdaljše stene se spuščajo z grebena Sohe (Robotov Kuk, Bezimeni vrh — do Planinice) v Škrke. Škrke so globoka dolina, ki je pristopna čez Skakala, Samar in Škrčko ždrijelo. Imajo dve jezeri, Veliko in Malo Škrčko jezero. Čudovita je južna stena Prutaša, ki razkazuje pokončne sloje, tako da se skoznje pno neverjetno, prav fantastično visoki kamini, ki se vrste tesno drug ob drugem. Poskušati izvesti skoznje vzpon, bi bilo prav za prav docela nespametno podjetje. Človeku bi sredi teh ogromnih kaminov opešale moči. Kamini so popolnoma navpični in neverjetno gladki.

Ljudje, ki domujejo v durmitorski pokrajini, so vsi lepo rasli, dobro razviti, veliki in močni. Vsa Črna gora jih pozna pod imenom »Durmitorci« — in pod tem pojmom tam vsak razume visokoraslega, krepkega in ponosnega Črnogorca. Durmitorci so neverjetno dobri in vetrajni pešci. Člani akademske odprave so srečali nekega fanta Črnogorca, ki je šel iz Žabljaka, pa je prišel do Nikšiča — to je 80 km daleč — vse v enem dnevu! Pa se mu ni kar skoraj nič poznalo, prav nič ni bil videti utrujen. Nakupovat pa hodijo tudi zjutraj iz Šavnika v Nikšič, pa se že skoraj opoldne vračajo spet v Šavnik. Hoditi morajo na ta nač in — pa v snegu kar dvakrat 47 km daleč, to se pravi, reci in piši — 94 km daleč! Pošto dostavljajo raznašalci peš, ali pa tudi s konjem. Dostavljajo jo vsakih par dni.

Orožje — »črnogorske« revolverje, umetno okrašene in lepo izdelane, nosijo dandanašnji še stari gardisti nekdanjega kralja Nikole. Tem gardistom pravijo »perjanici« ter uživajo med črnogorskim ljudstvom lep ugled. Drugače pa je dandanašnji — kakor povsod drugod — nošnja kakršnegakoli orožja prepovedana.

Okolica Črnega jezera predstavlja še pravi pragozd, prvinsko divjino. Gozd je skupna last plemena, prav tako so skupna last plemena tudi planine Dobri dô, Ališnica, Lokvice itd. O prodaji, izsekavanju in podobnem se dogovarjajo člani plemena skupno.

Za zimsko alpinistiko so dani lepi pogoji, edino nekaj je, da je gorovje še bolj v razpadanju kakor naše Alpe. Višinske razlike so manjše. Za alpsko smučanje pa je v Durmitorju nešteto zelo pripravnih in lepih smučišč, kakor na primer Velika in Mala Karlica, Valoviti dô, obe Alešnici, Medjedji dô, Prutaš, Veliki in Mali Štulac, Crvena greda, južni strani Savčnega Kuka in Šljemena itd. Vse krnice in korita so pozimi na debelo in visoko gori zasute s snegom, tako da te krnice in korita predstavljajo eno samo lepo valovito gladko površino.

V Žabljaku sta zazdaj samo dva hotela in sicer »Crno jezero« ter hotel »Durmitor«, ki pa je pozimi zaprt, ker je bil zgrajen le za poletno sezono. V tem hotelu je med svojim bivanjem v Žabljaku stanovala odprava ljubljanskih akademikov. Peči v njem ni, tako da seveda posebno vroče fantom ni bilo. Poleti je durmitorsko pogorje obiskovano zadnje čase izredno lepo, pozimi pa ni nikogar od nikoder. Zimsko-športni tujski promet se tam še ni utegnil razmahniti, največ zaradi slabih prometnih zvez, nerodnosti pri potovanju in nevšečnosti, ki lahko potnika in turista odrežejo za lep čas od ostalega sveta (zameti). Pozimi v Durmitor zlepa kdo od »zunanjih« ne zaide. Letošnjo zimo (pa je bila prav za prav sezona že močno pri kraju, saj je bil konec marca) sta bili belgrajska skupina, ki je tam preživela le kratek čas, in odprava članov Akademske skupine SPD, edini skupini, edini tujci, ki so prišli v Žabljak. Prva smučarja v Žabljaku sta bila — kakor je našim fantom povedal lastnik hotela »Crno jezero« — dva Slovenca, že pred nekaj leti. Kdo pa naj bi tudi bil drugi, kajne?

Člani Akademske skupine SPD so s svojo letošnjo odpravo v zimske Durmitorske gore opravili lepo pionirsko delo in začrtali prvo, krepko brazdo za nadaljnji uspešni razvoj alpinistike, zlasti zimske, na našem jugu. Opravili so lepo vrsto prvih zimskih vzponov na Durmitorske vrhove, vzbudili zanimanje za to delo med domačini ter častno zastopali slovensko ime in sloves.

Konec.

Naročajte »Slovenski dom«!

Naš novi podlistek bo roman „KRIŽANA LJUBEZEN"

ki ga je bil napisal znani ameriški pisatelj Clements Ripley. Po tem romanu je bil napravljen sloviti film »Demonska žena«, v katerem se je proslavila velika umetnica Bette Davis. Pretresljiva usoda preganja ženo svojevrstnega, ponosnega značaja, da se najde s svojim dragim šele sredi največje nesreče, ki je zadela veliko mesto in njega samega Dva na ven ponosna značaja, dva v globini duše pa oba plemenita in nežna, prehodita križev pot, mučita se in vendar z vsem srcem hrepenita drug po drugem, zbliža šele mračna, nesrečna usoda »Križana ljubezen« je roman, ki bo bralcem brez dvoma ugajal tako močno, da bodo, dokler bo izhajal, iz dneva v dan komaj čakali prihodnjega nadaljevanja.

Od tu in tam

Uprava mesta Belgrada je včeraj razglasila, da je na podlagi člena 12 a zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi določila tudi bivšemu notranjemu ministru zadnje Stojadinovičeve 40-dnevne vlade Milanu Ačimoviču kraj za prisilno bivanje. Obenem je bilo z uradnega mesta objavljeno, da za internacijo bivšega ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinoviča niso bili merodajni zunanjepolitični razlogi, kakor je to tolmačilo tuje časopisje, temveč zgolj notranjepolitični razlogi, da bi se Stojadinoviču onemogočilo delovanje in rovarjenje proti obstoječemu stanju v državi.

Občinske volitve, ki so razpisane za ozemlje banovine Hrvatske, so spet postavile v ospredje vprašanje, zakaj so se na Hrvaškem odločili za javno glasovanje. V Zagrebu poluradno razlagajo javno glasovanje za to, da dobe občine nove zastopnike v uprave, in sicer take, ki bodo znali zares skrbeti za občinski blagor. Zaradi tega je treba, da ima stranka nadzorstvo nad ljudmi, ki bodo prišli v vodstvo občin in bo obenem tako preprečevala, da se ne bi ljudje zaradi lokalnih trenj, ki imajo po navadi zgolj osebno obeležje, delili v premajhne in preštevilne skupine, kar je pri občinskih volitvah skoraj neizogibno. Stranka bo poskrbela, da bodo prišli v ospredje zares ljudje, ki jim je prva skrb za splošnost, ne pa za osebne koristi. Posebno pa gre za to, da ne bi pristaši ene stranke postavili več list in se bi na ta način sile preveč cepile. Obenem je bilo v Zagrebu rečeno, da volitev v mestne občine ne bo, pač pa je ban banovine Hrvatske že podpisal ukaze, s katerimi je postavil v vseh mestnih občinah, ki imajo doslej zgolj poverjenike, celotne občinske svete. Ti ukazi še niso bili objavljeni, pač pa je treba pričakovati, da bodo v kratkem objavljeni.

Narodna banka je sklenila podeljevati industriji posebne kredite za nakupovanje surovin v tujini. Banka je upoštevala težave, s katerimi se industrija bori zaradi izrednih razmer in je zaradi tega izdala imenovani ukrep. Posebno pridejo pri tem v poštev industrije, ki se bavijo s predelavanjem bombaža, tekstilna industrija in železarska industrija. Banka bo seveda dajala kredite le takim industrijam, ki imajo dovoljenje za uvoz surovin.

Premog za svojo plinarno bo zagrebška občina začela kupovati v Rusiji. Mestna plinarna potrebuje redno velike količine najboljšega premoga, ki daje obilo plina, obenem pa tudi dober koks. Doslej ga je dobivala iz Anglije in iz Nemčije, toda zadnje mesece je uvoz iz Anglije skoraj nemogoč, iz Nemčije pa prihaja prekasno, čeprav mora plinarna naročilo plačati vnaprej. Zato je sedaj plinarna poslala v Rusijo dva svoja uradnika, ki bosta skušala dobiti ruski premog in donskega bazena, ki je priznano odličen premog za uporabo v plinarnah. Zagrebška občina bo skušala doseči, da bo Rusija pošiljala premog po morju naravnost v Sušak ali pa po morju in nato po Donavi in Savi. Prevozni stroški po vodnih poteh so mnogo manjši. Iz Nemčije prihaja premog zgolj po suhem . . .

Prav zanimivo ozadje se utegne pojaviti pri pojasnjevanju umora upravitelja gozdne uprave v Han Pijesku blizu Sarajeva. Upravitelj inž. Krajišnik je bil zvečer v družbe neke učiteljice ustreljen. Oblasti so prijele sedaj pravoslavnega svečenika Jakšiča, nekega hotelirja in tri druge osebe zato, ker so šli vsi skupaj v posebni deputaciji na bansko upravo in so prosili, naj bi oblast premestila inž. Krajišnika in pustila na svojem mestu prejšnjega upravitelja. Zanimivo pa je, da je bil Krajišnik komaj pred nekaj tedni prevzel posle in je pri tej priliki delal neke zapiske. Prejšnji upravitelj je poldrug mesec odlašal z vročitvijo poslov. Pozneje pa so inž. Krajišniku zapiski izginili iz žepa. Zaradi tega sklepajo oblasti, da so imeli prijatelji prejšnjega upravitelja bržkone poseben interes na tem, da so se zanimali za delovanje in življenje novega upravitelja.

V zetski banovini je v podeželju še vedno okrog 70% ljudi nepismenih. Splošna statistika pravi, da je povprečno število nepismenih 66%, vendar je treba ločiti nekoliko večjo pismenost v mestih od podeželja. Zato računajo strokovnjaki, da je v podeželju imenovane banovine najmanj 70% nepismenih. Odstotek se zdi zelo visok navzlic vsem naporom oblasti in raznih prosvetnih organizacij, da bi ljudem pomagale do višje izobrazbe. V zetski banovini je še vedno neredek pojav, da ljudje nimajo smisla za šole in da je v vsej banovini okrog 15.000 šoloobveznih otrok, ki ne obiskujejo šole. Tudi kazni in svarila oblasti ne zaležejo. En razlog, da otroci ne obiskujejo šol, je včasih silno velika oddaljenost šole, po drugi strani pa dostikrat otroci zaradi revščine nimajo primerne obleke in obutve. V celem so v zetski banovini 804 ljudske šole z 1671 oddelki, v katere hodi 81 tisoč otrok. V primeri s stanjem ljudskega šolstva in splošne ljudske izobrazbe ima zetska banovina veliko srednjih šol. Popolnih gimnazij je osem, nepopolnih pa devet. Dijakov pa je skoro 10 tisoč. Vrh tega je še več meščanskih šol in dvoje učiteljišč. Zanimivo pa je, da je za meščanske šole malo zanimanja, saj ima na primer samo gimnazija v Podgorici več učencev kakor vse meščanske šole skupaj.

Za desetletnico smrti srbskega vojvoda Stepa Stepanoviča so priredila razna srbska društva spominsko svečanost na pokojnikovem grobu v Čačku. Prišla so številna zastopstva obrambnih organizacij, zastopniki vojske in civilnih oblasti. Zastopniki so položili vence na vojvodov grob in imeli več govorov. Končno je oddelek vojske izstrelil častno salvo v spomin velikega srbskega vojskovodja.

Hišni lastniki iz Petrovgrada, katere je hudo udarila zadnja poplava, so poslali v Belgrad na pristojna mesta zanimive predloge za pomoč. Napisali so, da je voda hudo poškodovala 172 hiš, mnogo drugih pa nekoliko manj. Dosti družin je takih, ki si ne bodo mogle same postaviti novega krova, in zato je zanje potrebna posebna pomoč. Za take naj bi država uredila tako, da bi dobili brezobrestna posojila, s katerimi bi si na novo postavili domačije.

Nepoboljšljiv razbojnik je bil pri tatvini umorjen. Milorad Kolarević iz Divoša pri Sremski Mitrovici je rad zahajal v hišo Jakoba Šuhanija. Kot star in nepoboljšljiv razbojnik se ni hotel sprijazniti s poštenim življenjem in je zato rad izsiljeval od ljudi denar. Tako je poskušal tudi v hiši, kjer je užival gostoljubje. Ker denarja ni dobil, se je splazil v podstrešje in začel metati na tla vreče žita, da bi jih odnesel in prodal. Tedaj pa je domači sin slišal ropotanje. Spustil je pse na tatu. Kolarević je skočil s podstrešja, da bi se rešil, toda psi so ga zgrabili in podrli. Tedaj pa je Šuhanji skočil nadenj in mu z nožem zadal več hudih ran. Preden so ga prepeljali v bolnišnico, je razbojnik že izdihnil.

Charles Boyer v vlogi modernega umetnika slikarja, ki je po dolgih zablodah našel svojo pravo izvoljenko srca. Kot partnerica elegantna pevka nočnega Broadwaya **Irene Dunne.** Ne zamudite najidealnejše ljubavne romance sezone!

LJUBAVNI KRIK

KINO UNION
Telefon 22-21
Predstave ob 16, 19 in 21

Pazite na sovražne vohune in agente!

Važno opozorilo generalštaba dravske divizijske oblasti

Eno izmed glavnih stremljenj sovražne obveščevalne službe je, da z vsemi sredstvi zanese zmešnjavo med ljudstvo in omaje zaupanje v državno upravo, in poleg tega še, da zbira podatke o naši vojski in narodni obrambi.

Dolžnost vseh Jugoslovanov — moških in ženskih, majhnih in velikih — je, da vse, kar okrog sebe vidijo ali zvedo in kar bi zanimalo državno obrambo in varnost države, nemudno sporočijo — najbolje osebno — najbližji vojaški oblasti. Vsa poročila o gornjem sprejemajo: Generalštab štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani — Metelkova ulica in komande mesta po vseh garnizijah.

Naprošajo se vsi rodoljubni ljudje te države, naj posvetijo vso pozornost tujim osebam, med katerim so po navadi tuji agenti in vohuni. Večkrat imajo tudi na videz brezpomembni podatki ogromno važnost. Vedno moramo imeti pred očmi, da je potrebno, da tudi na ta način storimo svojo dolžnost do kralja in domovine. Bodite v tem smislu vestni, ker boste s tem koristili državni skupnosti in samim sebi.

Iz generalštaba štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Metelkova ulica.

Težavno je vprašanje kmečke posesti

Ljubljana, 24. aprila.

Osnovno vprašanje našega kmeta in kmetijstva je pomanjkanje zemlje. Naše kmetije so po ogromni večini premajhne za zadovoljivo gospodarjenje, zato ne sme iti v izgubo nobena ped kmečke zemlje. Pri nas ima to vprašanje več oblik. Ena izmed važnih, s katero se je bavilo predsedstvo Kmetijske zbornice na svoji prvi letošnji seji, je, da se izpreminja ponekod dosedanja obdelovalna zemlja v gozdove, čeprav bi to iz gospodarskih razlogov ne bilo umestno Na isti seji je predsedstvo navzlic sklepom zadnjega zasedanja sveta ponovno razpravljalo o zaščiti kmečkih posestev po srbskem in hrvaškem vzorcu ter prišlo do prepričanja, da naše tedanje stališče najbrže ne bo moglo biti dokončno in bo treba vprašanje še temeljito premotriti z vseh strani. Prav posebno pa postaja zadnja leta za nas važno vedno večje prehajanje kmečke posesti v nekmečke roke. S tem vprašanjem se je bavilo predsedstvo na svoji drugi letošnji seji in ugotovilo, da bo proti temu nezdravemu pojavu treba čimprej podvzeti učinkovite korake. Stavilo je zato več predlogov za spremembo Uredbe o utesnitvi odsvojevanja nepremičnin na področju ljubljanske apelacije. V nekaki zvezi s tem vprašanjem je večkrat tudi vprašanje varstva kmečke posesti pred izvršbo, ki je večkrat posledica trdega postopanja PAB-e (Privilegirane agrarne banke). S tem se je bavil na svoji zadnji seji zlasti izvršilni odbor, kakor tudi z vprašanjem o ustanovitvi zavoda za nakup in prodajo kmečke zemlje, ki je prišlo predlanskim že v prav ugoden tek, a je potem žal nekako zaspalo. Končno se je drugi odbor na svoji letošnji prvi seji ukvarjal tudi z vprašanjem učinkovitejšega varstva pred plazovi, ki delajo ponekod prav občutno škodo.

Še vedno je pri nas pereče tudi vprašanje kmečkih dolgov in z njim v zvezi znana ULKS, zlasti ker jo izvršilne oblasti le prevečkrat pretrdo tolmačijo. Tako bi omenili samo znano avtentično tolmačenje, s katerim so izgubili že priznano zaščito mali vaški gostilničarji, čeprav žive skoro le od kmetijstva. S tem vprašanjem se je ukvarjal izvršilni odbor na svoji zadnji seji. Merodajne oblasti so sicer obljubile, da bodo upravičeno stališče upoštevale, žal pa ta obljuba doslej še ni bila izpolnjena.

Naj se dotaknemo še vprašanja davkov. Predsedstvo Kmetijske zborince se je na svoji prvi letošnji seji ukvarjalo z davčnimi zaostanki. Zbornični urad je na osnovi izdanega pravilnika sestavil in objavil primerne formularje za tozadevne prošnje za odpis.

Končno je treba omeniti še, da je zbornica nadaljevala svojo dosedanjo borbo za pocenitev cementa in se je predsedstvo bavilo s tem vprašanjem na lanski 10. in letošnji 1. seji, razen tega pa tudi izvršilni odbor na svoji zadnji seji. Žal pa je treba poudariti, da na odločilnem mestu za to ni bilo dovoljnega razumevanja. Na seji finančno-ekonomskega odbora ministrov je bila stvar odbita, češ da je to samo slovensko vprašanje na škodo juga, ki cementa ne uporablja. Sklenjeno je bilo zato, pridobiti za ugodno rešitev posamezne gg. ministre. Min. Čubrilovič je že pristal. Angažirana je bila za to vprašanje tudi Zveza zbornic in je predsednik Bandžak tudi obljubil, da bo podprl to zahtevo.

Vprašanje cementa je eno izmed bistvenih vprašanj izboljšanja naših kmečkih domov v celoti. Tudi na te je zbornica mislila in se je s tem vprašanjem bavila zadnja seja izvršilnega odbora in 1. letošnja seja VII. odbora. Rezultat prizadevanj je bil ta, da bo izdala Mohorjeva družba l. 1942. s sodelovanjem Kmetijske zbornice med svojimi rednimi izdanji prepotrebno knjigo o zidavi, prezidavi, ureditvi in opremi kmečkih domov s tehničnega, gospodarskega in zdravstvenega vidika.

Ponarejevalci denarja so za težke denarje osleparili lahkoverneže

S sleparijami so naredili več škode kakor pa s ponarejanjem

Maribor, 23. aprila.

Sedaj je končno tudi mariborska policija odgrnila zaveso, s katero je doslej zakrivala zanimiva dognanja v dveh velikih ponarejevalskih aferah, ki sta imeli svoje sedeže v Zagrebu in v Vrhovem pri Radečah. Obe družbi, ki sta ponarejali vsaka za sebe ločeno, ne da bi ena za drugo vedeli, 500 dinarske bankovce, sta imeli svoje zaupnike v Mariboru. Organi mariborske policije so imeli dober nos, da so prišli tem zaupnikom na sled in tako je sledilo potem senzacijonelno razkritje obeh ponarejevalskih delavnic.

Preiskava, ki je bila v Mariboru, Zagrebu in v Radečah, pa je spravila na dan še druge zanimivosti: pravi poklic v afero zapletenih glavnih krivcev ni bilo namreč ponarejanje denarja, temveč sleparstvo v največjem obsegu. Ti ljudje so več let zlorabljali lahkovernost ljudi ter so izmamili od svojih žrtev vsote, ki gredo v težke stotisoče. Sleparji so živeli več let na tuj račun, brez dela in skrbi, razmetavali so na veliko z denarjem, kupovali si motorna kolesa, se vozili iz kraja v kraj ter preživljali lepo še svoje družine ter številne svoje prijateljice. Bili so pravi zajedalci družbe, čim so eno žrtev oskubli do golega, so si že našli drugo. Pri vseh so začeli na isti način: izdajali so se za spretne ponarejevalce bankovcev ter so obljubljali svojim žrtvam — naivnim kmečkim ljudem, pri katerih so slutili nekaj denarja — zlate gradove. Ljudje so jim nasedali, ker so bili prepričani, da imajo res opravka s strokovnjaki, ki bodo izdelovali tak denar, da ga noben strokovnjak ne bo prepoznal. Ko so si pridobili sleparji zaupanje, so prišli na dan s pravo barvo: rabijo denar za aparate in materijal, da bodo lahko začeli s ponarejanjem. Dobili so prvič nekaj tisočakov na roko, kupili ničvredne aparate za nekaj sto dinarjev, ostalo pa je bil njihov čisti dobiček. Našli so potem vedno nove izgovore, da jim manjka še to in ono in žrtve so dajale denar, dokler ga je kaj bilo. Če je tak osleparjeni kmet končno izpregledal, so bili sleparji varni pred njegovim maščevanjem, ker so vedeli, da si jih ne bo upal naznaniti.

Končno pa so postali ljudje iz njihovega kroga vendarle že siti samih obljub ter so se morali sleparji oprijeti drugega načina, da bi jim posel cvetel še naprej. Začeli so res poskušati ponarejati denar in so si v ta namen nabavili primerne aparate, ki jih je sedaj oblast zaplenila v Zagrebu in v Radečah. Ti aparati predstavljajo vrednost 30.000 din. Že iz tega se vidi, koliko so morali sleparji od svojih finančnikov v resnici izmamiti. Ko so se jim prvi odtisi deloma posrečili, se jim je odprl spet nov vir denarnega pritoka.

V obeh ponarejevalnicah, v Zagrebu in na Vrhovem, so ponarejali 500 dinarske bankovce. Zagrebškim ponarejevalcem se ni posrečilo spraviti nobenega falzifikata v promet, ker so jih poprej zasačili. Pač pa so prišli v obtok ponarejeni bankovci po 500 din iz Vrhovega pri Radečah. Ponarejevalci so jih precej zamenjali, predvsem na sejmih in v podeželskih trgovinah. Falzifikati so slabo napravljeni ter jih je lahko ločiti od pravih. Mariborska policija in orožništvo je aretiralo okrog 30 oseb, ki so bile v obe aferi zapletene. Dva glavna krivca, znana ponarejevalca Grašič Anton in Majcen Franc pa sta pobegnila ter se sedaj nekje uspešno skrivata. Oblasti so prepričane, da imata svoje skrivališče nekje na deželi pri svojih prijateljih, kjer samo čakata spet ugodno priliko, da bi lahko začela s ponarejevanjem. Pri sebi imata gotovo še večje število falzifikatov, ki so se spet pojavili v prometu. Policija opozarja vsakogar na težke posledice, ki ga čakajo, če bi oba ponarejevalca skrival ali jima dajal kakršno koli pomoč. Kdor bi ju videl, o njih kaj slišal ali vedel, kje se anhajata, naj to takoj sporoči najbližji orožniški postaji.

Majcen se izdaja rad pod tujim imenom za Muršeca, Grašič pa večkrat za Antona Dvoršaka. Majcena je lahko prepoznati: star je 44 let, po poklicu čevljar, suh, vitke postave, srednje velik, levo nogo ima malo krajšo, na desni strani brade pa ima brazgotino. Grašič je star 42 let, svoječasno je bil gostilničar, sedaj je lesni manipulant. Je visoke, vitke postave, suhega podolgovatega obraza, plešast, ima eleganten nastop, se izdaja tudi za inženirja ter kupčuje z lesom.

Botri in botrce kupite

birmska darila

kakor: krasne molitvenike, rožne vence, trakove mirtine venčke in šopke, ročne torbice itd. le v trgovini

H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2
kjer vam nudijo največjo izbiro in najnižje cene

Zvite vlomilce so prijeli

Kranj, 23. aprila.

V stanovanje učitelja Kožuha v Naklem pri Kranju so pri belem dnevu vlomili neznani štirje moški. V stanovanju so preobrnili vse omare, na srečo pa niso našli nič drugega kot v miznem predalu okoli 150 din gotovine. Eden izmed njih je vzel vse ključe, ki jih je slučajno našel na mizi. Neznance so ljudje kmalu opazili in žandarmerija je bila telefonično obveščena o vlomu. S kolesi so bili orožniki kmalu na mestu in so hoteli prijeti vlomilce. Tem se je posrečilo zbežati in pričel se je divji dir za njimi. Izrabili so ugoden trenutek in se skrili na podstrešje neke hiše ter se tam zabarikadirali. Orožništvo je hišo obkolilo, vlomilci pa se nikakor niso hoteli udati. Nato je orožništvo prišlo skozi streho v notranjost hiše in tako prijelo vse štiri vlomilce. Aretirani se bodo spokorili sedaj v zaporu za svojo prekanjenost ter bodo dobili zasluženo kazen.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost od 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	761·5	23·6	9·4	77	2	NE_1	—	—
Maribor	759·7	21·8	6·0	80	3	0	—	—
Zagreb	762·2	24·0	10·0	90	6	0	—	—
Belgrad	762·7	25·0	12·0	70	0	SSW_1	—	—
Sarajevo	764·2	21·0	5·0	80	3	0	—	—
Vis	762·9	18·0	12·0	60	6	NNW_3	—	—
Split	761·7	24·0	13·0	70	6	NE_1	—	—
Kumbor	760·9	22·0	12·0	80	3	SW_1	—	—
Rab	762·5	20·0	13·0	80	0	0	—	—
Dubrovnik	760·9	20·0	11·0	70	3	NE_1	—	—

Vremenska napoved: Toplo in spremenljivo vreme.

Koledar

Danes, sreda, 24. aprila: Jurij.
Četrtek, 25. aprila: Marko.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Ustanovni zbor »Lige dostojnosti« je danes ob pol 8 zvečer v dvoranici na frančiškanski porti. Prijatelji in pospeševalci srčne kulture — pridite!

»Gledališče mladih« ponovi v ponedeljek, 29. t. m. ob 20 v frančiškanski dvorani »Lepo Vido«.

Prva letošnja produkcija šole Glasbene Matice ljubljanske bo v ponedeljek, dne 29. t. m. ob četrt na 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Poleg gojencev instrumentalnega oddelka bosta nastopila na tej produkciji tudi šolski zbor pod vodstvom prof. Viktorija Šonca in šolski orkester pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Spored se dobi od četrtka dalje v Knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Jubilejna razstava v Jakopičevem paviljonu. Ker bo ta obsežna razstava, pri kateri je s svojimi umetninami udeleženih 67 slovenskih slikarjev in kiparjev samo še ta teden odprta, priporočamo vsem ljubiteljem umetnosti, da si jo pravočasno ogledajo. Prijetno pomladansko vreme naj bi privabilo k ogledu te zanimive razstave tudi obiskovalce iz drugih krajev Slovenije. Razstava je dnevno odprta od 9 do 18.

Razstava akadem. Franceta Godca v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti 3. Razstavljena dela akad. slikarja Franceta Godca, o katerih se je naše dnevno časopisje prav pohvalno izreklo, imajo dnevno veliko število občudovalcev. Razstavo je do danes obiskalo nad 1500 ljubiteljev likovne umetnosti. Ker so dela zares kvalitetna, je slikar Godec že tudi našel kupce za posamezna olja in tempere. Opozarjamo na razstavo, ki je dnevno odprta od 8 do 20. **Vabljene srednje in meščanske šole. Vodstvo je vedno na razpolago. Vstop na razstavo je prost.**

V Št. Vidu nad Ljubljano je mirno v Gospodu zaspal gosp. Anton Belec, posestnik, kleparski mojster in dolgoletni šentviški župan Pogreb blagega pokojnika bo v petek, 26. aprila, ob 9 iz hiše žalosti, Št. Vid 20, na farno pokopališče. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

V Ljubljani je umrl v splošni bolnišnici profesor Rustembeg Vladimir. Pokojni je imel pred dvema letoma tifus in od tega je dobil jetiko. Sedaj je umrl daleč od svojih krajev in bo počival v slovenski zemlji. Vse tovariše profesorje vljudno vabi Profesorsko društvo v Ljubljani, da se pogreba v čim večjem številu udeleže. Pogreb bo v četrtek, dne 25. t. m., ob štirih popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. — Naj v miru počiva!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 24. aprila: »Partija šaha«. Red Sreda.
Četrtek, 25. aprila: »Hamlet«. Red četrtek. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Petek, 26. aprila: »Danes bomo tiči«. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.
Sobota, 27. aprila: »Hamlet«. Red B in poletni abonma. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 24. aprila: »Lucija Lammermoorska«. Red B in Poletni abonma. Gostovanje Sonje Ivančičeve in Josipa Gostiča.
Četrtek, 25. aprila: »Adriana Lecouvreur«. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistke Vanje Leventove.
Petek, 26. aprila: zaprto (generalka).

Repertoar Narodnega gedališča v Mariboru

Sreda, 24. aprila: Zaprto.
Četrtek, 25. aprila ob 20: »Izdaja pri Navarit«. Premiera. Red C.

Kolesarske dirke okrog Šmarne gore

V nedeljo, 5. maja, priredi Hermesova kolesarska sekcija svojo prvo letošnjo kolesarsko dirko. Verificirani dirkači bodo vozili dvakrat okrog Šmarne gore na progi Zg. Gameljne, Šmartno, Skaručna, Vodice, Hraše, Sv. Valburga, Smlednik, Vikrče, Tacen, Šmartno (24 km). Pri drugem krogu pa bo cilj že v Zg. Gameljnah. V celem bodo torej vozili ti dirkači 46 km. Še pred pričetkom te dirke bodo pa turistični dirkači odvozili dva kroga zgoraj navedenega trikota, finale pa bo sledil po startu verificiranih dirkačev.

Z ozirom na način vožnje je gotovo, da bo dosežena visoka povprečna brzina. To pa zato, ker bodo dirkači vozili nekak »handicap«, t. j., juniorska kategorija bo imela kake tri do štiri minute prednosti pred kategorijo prvorazrednih dirkačev in se bo morala precej pomujati, da jo sledeča skupina do cilja ne ujame, kajti klasificiranje bo enotno za obe kategoriji. Proga, na kateri se bo ta borba razvijala, ni naporna. Večinoma je ravninska z nekolikimi klanški navzdol in navzgor (na drugi polovici kroga) in pa z nekaj ne prav prijetnimi zavoji.

Tudi slučajnostni izletniki s Šmarne gore bodo imeli na razvoj teh voženj prav lep razgled; saj je celotna proga razgrnjena pred njihovimi očmi kakor na dlani. Dobrim očem bodo dirkači dolge proge vidni celo tja do Vodic.

Boden – severni Gibraltar

Če bi kdaj ruske čete nameravale udreti na švedsko ozemlje, bi jim bila trdnjava Boden ena največjih zaprek. Ta trdnjava igra isto vlogo za Švede kakor za Angleže Gibraltar, s katerim lahko zaprejo Sredozemsko morje. Pred leti so Švedi spoznali, da so njihovi železni rudniki zelo važni, saj so najbogatejši na svetu in so vredni, da se zanje zanima kakšna druga država. Švedi so že pred leti mislili na to, da bi Rusija utegnila nekega dne napasti Finsko, jo zasesti in potem razširiti svojo osvajalno politiko na švedsko ozemlje. Zato so Švedi pričeli graditi na potu, kjer bi Rusi lahko vdrli na njihovo ozemlje, trdnjavo, ki je do današnjega dne v severni Evropi največja trdnjava.

Boden, ki je znan pod imenom »skrivnostno mesto Severa« leži na severu Botnijskega zaliva; oddaljen je od morja okoli 50 km ter je najvažnejše železniško križišče na severu. Trdnjavo je bil zgradil general Hampus Elliot za ceno več milijonov švedskih kron. Varuhinja je pred napadom od vzhodne strani. Skoznjo pelje električna železnica iz Botnijskega zaliva do Atlantika; ob tej železnici sta dva bogata rudnika, Kiruna in Gellivara. V bližini železniške proge je tudi hidroelektrična postaja v Porjusu, katera lahko zalaga ves severni del Švedske z elektriko. Za vojno je Boden tako urejen, da predstavlja popolnoma samostojno enoto. To je ena največjih zaprek, in mogoče edina za napadalca na severu, s tem pa tudi morda rešitelj zapadne civilizacije.

Tujci se ne smejo ustavljati v Bodenu in morajo pokazati potne dokumente, preden izstopijo iz vlaka. Tu budno pazi vojaška uprvaa na vsakega tujca, saj se je bilo že dogodilo, da so prijeli več vohunov, ki bi bili radi odkrili skrivnost bodenske trdnjave.

Angleški dopisnik, ki je tu potoval, pripoveduje, da se je zavedal, da ne bo mogel izstopiti iz vlaka v Bodenu, zato se je odločil na vojno zvijačo. Izstopil je v Lulei — to je luka v Botnijskem zalivu — odkoder gre železnica v Boden. Tu se je spravil na težko obloženi železniški voz ter se odpeljal proti Bodenu. Ko se je približal Bodenu, je zaslišal v hribih, kako so vrtali električni svedri v skale, sledilo je tudi več težkih eksplozij. Tu so noč in dan z veliko naglico delali z namenom, da bi razširili trdnjavo. Na vseh teh hribih pa ni mogel kaj dosti opaziti.

Trdnjave so postavljene na granitnih skalah, s kateri hlahko obvladajo vso pokrajino ob reki Lulei. Ko je njegov voz prispel do vijugaste ceste, ki so jo nadzirale stražnice v majhnih presledkih, je opazil sive skale, v katerih so bile vdolbene velike luknje, iz njih pa so štrlele topovske cevi. Ti topovi so bili vsi zeleno pobarvani. Na mestih, kjer se je bil najmanj nadejal, je opazil stolpe s težkimi topovi, ki so bili tako narejeni, da jih je moči obračati na vse strani. Tu se je spomnil krvave bitke, v kateri sta se vojskovala švedski kralj Karel XII. in ruski car Peter Veliki za posest severnega imperija.

Ni se dolgo ogledoval, ko je stopila manjša četa s puškami in nasajenimi bajoneti iz skalnate votline naravnost proti vozu in dala povelje, naj obstoji. Seržant, ki je vodil to četo, je vprašal za njega, kdo je. Ko mu je voznik dejal, da je začasni pomočnik (asistent) pri delih, ga je skoraj pustil. Ker pa se mu je končno le zdel preveč sumljiv, so ga odpeljali do prve stražnice.

Tu ga je zasliševal švedski častnik. Ker pa ta ni znal angleški, dopisnik pa ne švedski, sta morala končati z zaslišavanjem. Dve uri nato so ga prepeljali k drugemu častniku, ki je znal govoriti angleški. Komaj in komaj jih je prepričal, da je prišel v Boden ne kot vohun, pač pa samo iz radovednosti. Končno se je bil častnik vendarle prepričal o njegovi nedolžnosti, zabičal pa mu je, da mora nemudoma zapustiti Boden in da se ne sme nikdar več vrniti.

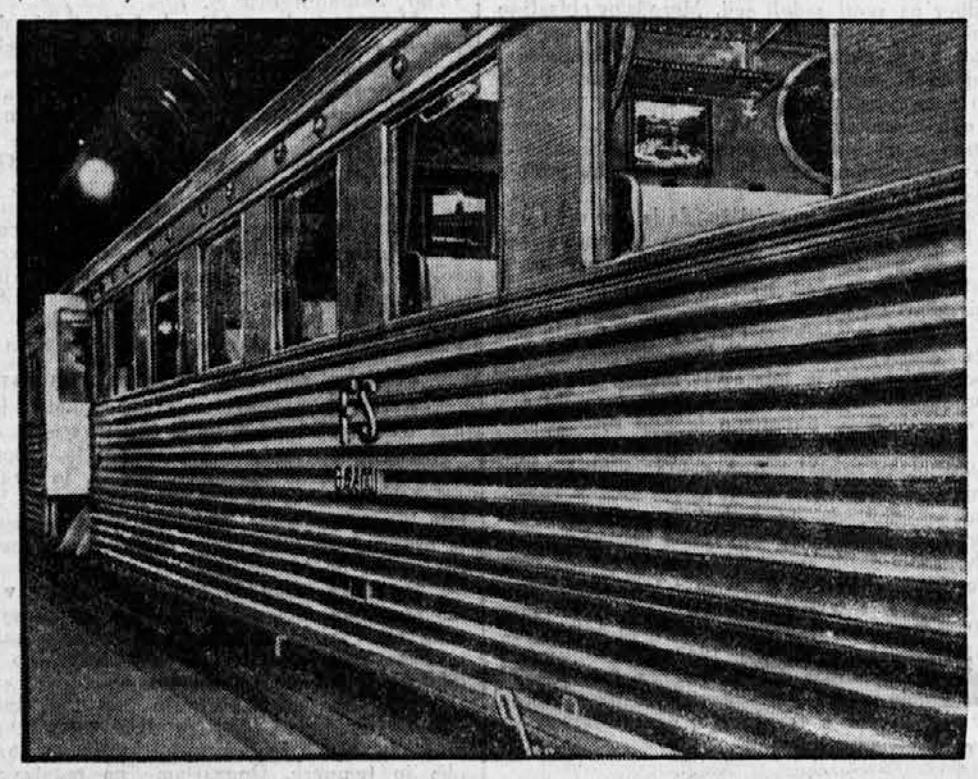

Najmodernejši italijanski vlak iz aluminija je bil dan v promet na progi Rim—Sicilija.

Bogataši...

Vsak človek ima svoje muhe, toda najbolj čudne so muhe bogatašev. Tako na primer je imel neki Amerikanec Edvard Latersvood 365 dvorcev razkošno opremljenih, a vedno so bili prazni, ker se je lastnik stalno vozil po morjih.

Pred kratkim je v Cincinattiju umrla bogatašinja, ki je vse svoje življenje zbirala postelje. S to svojo zbirko je bilo prenapolnjenih 16 hiš.

Neki perzijski nabob je vse svoje življenje zbiral porcelanaste angele. Nekega dne pa je z užitkom razbil vso svojo zbirko.

Neki škotski lord je dal zgraditi hišo s 365 okni in to za vsak dan v letu po enega. Ko je bilo prestopno leto, je poklical zidarja, da je napravil novo okno. Na ta način je presiti gospod lord lahko gledal skozi vse leto skozi vsak dan skozi drugo okno.

Milijonar John Steall je kot mlad človek zaslužil v Kaliforniji 10 milijonov dolarjev. V svoji objestnosti je začel kaditi cigarete in jih prižigal z bankovci. Znano nam je, da so tudi pri nas počeli slične stvari po končani svetovni vojni — takozvani »vojni dobičkarji«. John Steall je plačal za eno samo predstavo, ki so jo igrali samo za njega 840.000 dolarjev. Kot tridesetletnik pa je ostal brez beliča v žepu.

V Bostonu je umrl nek bogataš, ki je pred svojo smrtjo dvignil ves denar iz banke, ga sežgal v peči, da se ne bi nihče mogel veseliti na njegov račun.

Neki bogati Belgijec je imel pritlikavca, ki mu je vezal čevlje, ter nekega velikana, da mu je zavezal kravato. Nekoč je poslal za svojim prijateljem palico, ki jo je prijatelj pozabil pri njem za časa obiska, z letalom.

Taka so žrela nemških topov za obstreljevanje francoskega zaledja na zahodnem bojišču.

Dim in saje uničujejo London

Vsakih štiri in dvajset ur izbruhajo londonski dimniki povprečno dva tisoč ton zgoščene nesnage. In tako ozračje morajo vdihavati Londončani. Izračunali so, da vsak prebivalec angleške prestolnice vdiha in izdiha po približno pet in trideset funtov zraka dnevno — to je sedemkrat težjo snov, kakor pa jo sprejema v svoje telo s hrano in pijačo. Ni torej čudno, da so pljuča Londončanov navadno pokrita s temnimi pegami, in žleze, ki vsrkavajo in sušijo limfatično tekočino, zamašene od oglja.

Še hujše od oglja pa so razne nevidne katranaste snovi in žveplene kisline, ki jih vsebuje ozračje. Ti škodljivci napadajo sluzasto kožico sapnika in manjših dihalnih cevk, kar človeku pri dihanju povzroča občutek dušenja. Razen tega čadasti zastor, ki visi nad velemestom, stoji na poti ultravioličnim žarkom, ki so v normalni sončni svetlobi in brez katerih se zlasti zobje in kosti ne morejo zadostno razvijati.

Pa tudi veliko gospodarsko škodo povzroča ta zračna nesnaga. Umazani oblaki saj in dima, ki visijo nad industrijskimi mesti na severu, zmanjšujejo vrednost okoliške zemlje, ker ji kradejo blagodat sončne svetlobe in uničujejo z raznimi kislinami poljske sadeže, na katerih se v zgoščenem stanju nabirajo. In tudi hišam samim in pohištvu so na kvar saje in žveplena kislina. Lične novo zgrajene hiše in vile že čez nekoliko let izgubijo svojo svežo barvitost, pa jih je treba kmalu iznova ometavati in pleskati. Dragocene notranje dekoracije, srebrni pribori, svilene preproge in zastori, usnjene vezave knjig, vse to občutno trpi zaradi izjedajočih kislin, ki so v ozračju. Celo najbolj odporno gradivo, iz katerega so zgrajene londonske hiše, se ne more upirati zračnim kislinam. Londonsko parlamentarno poslopje so zgradili iz posebno izbranega kamenja, da bi se čim bolj vztrajno upiralo »zobovju zraka«. A niso ga še dobro dozidali, že so se jeli kazati v gradivu znaki razpadanja. Spričo raznih sulfatov v zidnih razah in razpokah se je jelo zidovje kršiti in velikanske, do dveh ton težke gmote so se odkrhnile od zidovja. Zob razpadanja seže poldrug čevelj globoko pod površino zidu.

Starodavni egiptski obelisk, tako imenovana »Kleopatrina igla«, ki so ga leta 1878 v kovinskem cilindru zavarovanega prepeljali iz Aleksandrije v London ter ga postavili na obrežju Temze, je že po dveh letih začel kazati znake zračnega razjedanja, medtem ko je nad dve tisoč let kljuboval vročemu afriškemu soncu.

Prvi angleški strokovnjak v pogledu stavbenega gradiva, pokojni Frank Baines, je precenil škodo, ki jo je londonski zrak napravil v toku zadnjega četrt stoletja, na letnih pet in petdeset do šestdeset milijonov funtov. (g)

Tudi v Franciji imajo čudake-bogataše. Neki francoski bogataš je vse svoje življenje preživel v zaprti sobi. Zakrinkani sluga mu je dajal hrano skozi malo odprtino.

Drobne

Nevarno mežikanje. Neki holandski specialist za očesne bolezni pravi, da pomeni pomežikovanje silen napor za oči in je zelo škodljivo. Zgradil je namreč pripravo, s katero je mogoče izmeriti, kakšen vpliv ima pomežikovanje na očesne mišice. Izkazalo se je, da se mišice pri tem gibljejo s tako strašno brzino, da obstoji nevarnost okvare vek. Ker pa do danes še nismo ničesar slišali o takšnih okvarah zavoljo mežikanja, se ta svojevrstni način za približanje nežnemu spolu gotovo ne bo dal brez nadaljnjega spraviti s sveta. Težje nego soditi, se ljudje nauče presoditi, kar jim je tuje in o čemer jim torej ne pristoji nobena sodba.

Nenavadno naključje. V Fomesaniju na Romunskem se je pripetil nedavno sledeči dogodek. Mizarski pomočnik Peter Layos je vlomil v stanovanje gospe Iliescove. Sredi »dela« ga je zmotil povratek lastnice, pa se je hitro skril pod posteljo. Proti polnoči, ko je ženska legla, je potem po vsej priliki skušal počasi zlesti izpod postelje, od razburjenja pa ga je zadela kap in je obležal mrtev. Ko je Iliescova naslednje jutro pospravljala, je v svojo grozo opazila truplo pod posteljo. Policija je stvar potem razjasnila.

Prehrana ljudstev. McDongale, poverjenik odbora Društva narodov za vprašanja prehrane je izdal razpravo, ki prihaja do zaključka, da je v hrani širokih množic še vedno premalo vitaminov in železa. Velik del prebivalstva, v mnogih državah skoraj polovica ljudi, ima vse premalo hrane. Avtor priporoča, naj bi se omejila enostranska hrana s finim pšeničnim pecivom, sladkorjem in podobnim, nasprotno pa naj bi ljudje vseh starostnih dob dobivali več mleka in sadja. Kot posebno redilno priporoča posušeno mleko, ki je obenem zelo poceni.

Umetno vlakno. Na zadnjem velesejmu v Lipskem je zbujalo med tekstilnimi proizvodi posebno pozornost novo umetno vlakno, ki ni izdelano iz celuloze, marveč na bazi premoga in apna. Vlakno je imuno proti vodi in kislinam, ima pa tudi lastnost, da ne gori. Baje je zelo elastično in prekaša podobna vlakna iz svile.

*

Tudi on. »Gospod šef, ali mi daste danes popoldne prosto? Rad bi šel na pogreb svoje tašče.« — »Ali mislite, da jaz ne bi rad šel?« odvrne zamišljeno šef.

Moderni časi. »Vidva z ženo se pa dobro razumeta, se mi zdi,« pravi oče svojemu sinu. »O, da, zelo! Moja žena mi vedno pomaga pri kuhi in pranju, kadar ima čas.«

Ni ga strah. Vera: »Ali vas ni strah, gospod Dušan? Tukaj v gozdu naju bi mogel kdo napasti.« Dušan: »Kaj še, saj sem bil že dvakrat prvak v teku na daljavo.«

Previden. »Zakaj pa imate postlano kar na tleh?« »Človek mora biti vedno previden. Tako se vlomilec vsaj ne more skriti pod posteljo.«

Program radio Ljubljana

Sreda, 24. aprila: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Hej Slovani! (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Šramel »Štirje fantje« — 14 Poročila — 18 Mladin. ura: a) Zakaj sem postal inženir gradbenik (univ. prof. inž. J. Foerster); b) O nafti (prof. Ciril Šlebinger) — 18.40 Slike iz slovenske zgodovine (A. Kos) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Starčevičeva narodna koncepcija (dr N. Lalič, Zgb) — 19.40 Objave — 19.50 Pomlad v naravi (dr. M. Vraber) — 20 Mladinski zbor »Zvonček«, pri klavirju prof. P. Šivic — 20.45 Iz čeških operet (plošče) — 21.15 Violinski koncert: prof. Jan Šlais, pri klavirju ga. Ruža Šlais — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za ples (plošče).

Drugi programi

Sreda, 24. aprila: 20 Prenos iz opere — **Bratislava:** 22.15 Pisan konc. — **Praga:** 20.05 Simfon. konc. RO (k 200-letnici Čajkovskega) — **Sofija:** 20.30 Konc. na violončelu — **Beromünster:** 22.10 Domača gl. — **Budimpešta:** 18.15 Cig. ork. — **Bukarešta:** 20.45 Klavirski konc. — **Angleške postaje:** 21.15 Pisan spored — **Francoske postaje:** Konc. sodobne gl. — **Stockholm-Hörby:** 19.50 Konc. vojaške godbe — **Rim-Bari:** 20.30 Godalni konc. — **Florenca:** 20.50 Iz operetnega sveta — **Sottens:** 21.25 Pomladni koncert.

18

Pa ni bilo nič tega. Nič se ni zgodilo. Samo vojne je bilo konec...

Možje so stali v skupinah in govorili.

Stotnik mi je dovolil, da sem telefoniral v zunanje postojanke. Pa tudi tam ni bilo nič razburjenja. Dejali so, da ne morejo v megli nič videti in nič slišati.

Dalje proti severu je bilo ravno tako. Vojski so nenadno vzeli pravico do obstanka. Ljudje niso vedeli, kaj naj začno.

Zdaj je bila tu zame prilika za poročilo, za največje poročilo na svetu, zgodilo se pa ni prav čisto nič.

Največje vojne v zgodovini človeštev je bilo konec. Vojne, ki je usmrtila 8 in pol miljonov ljudi, vojne, ki je tako ali tako zadela slehernega moškega, sleherno žensko, sleherno dete na zemlji.

In tu na bojišču je bilo manj razburjenja in manj mrzlične radosti kakor pri kockanju. Pogosto sem doživel silnejše izbruhe veselja, če je kdo vrgel sedmico in priigral 5 dolarjev.

Neki prostak je dejal:

»Če bi imel le kaj piti, bi se ga nažrl kakor mrha.«

»Da, da, kam pa pojdemo zdaj.«

»Stavim, da nas bodo vseeno pustili sedeti v teh preklemanih jarkih vso zimo.«

Eden si je želel, da bi bil zvečer v Parizu pri dekletih, drugi, da bi bil spet v Cincinnatiju pri svojem delu.

Tako se je končala vojna na nekaj sto metrih fronte, ki sem jih sam videl.

Na bojišču je vladal molk. Prvič po štirih letih so možje prenehali s hotenjem, da bi se morili. Dve silni, za ubijanje določeni organizaciji sta na besedo ustavili svoje delo.

Človek je moral z domišljijo kakor z žarometom preiskavati 600 milj fronte in si priklicati v misel milijone mož, ki so si stali nasproti. Ob 10.59 je bila njihova dolžnost moriti. Minuto pozneje nič več. Na vsaki fronti je en mož izgovoril besede, ki so vsemu naredile konec.

Človek bi moral s svojo domišljijo kakor z žarometom obsevati sedem morij, na katerih so tisoče ladij bile v vojni službi. Svetiti bi moral v tovarne vsega sveta, v katerih so miljoni ljudi delali strelivo. Stéti v Nemčijo, kjer je padala vladarska rodbina in so milijoni bili blizu smrti od lakote. Svetiti bi moral tja do Rusije, kjer sta vladarska rodbina in vlada že bili šli po zlu, v Avstroogrsko, kjer je razpadlo cesarstvo, čez tisoče vežbališč v 12 državah, kjer so pripravljali nadaljnje milijone ljudi za vojno službo.

Človek bi moral imeti vse te reči pred očmi, da bi razumel strahotni pomen onih besedi, ki sem jih jaz bral sklonjen čez stotnikovo ramo. Tu v strelskih jarkih na bojišču to ni bilo mogoče.

Ko sem 18 let po koncu vojne pisal to knjigo, sem se pogovarjal s sirom Percivalom Phillipsom, slovitim angleškim vojnim poročevalcem. Njegova opazovanja na angleškem bojišču so bila podobna mojim. Pokazal mi je izrezek iz lista z njegovim tedanjim poročilom. Glasilo se je:

Tekel sem nazaj k avtomobilu v Bras. Spet sva drvela skozi Verdun in prišla na »Sveto cesto«. Dejal sem vozniku, naj vozi tako hitro, kolikor more, ne da bi tvegal trčenje. Storil je tako in brzinomer je pokazal petdeset, šestdeset, sedemdeset kilometrov.

Za Verdunom je bila cesta polna čet, ki so korakale na fronto. Medtem pa so milijoni ljudi v Franciji, Angliji in Ameriki vedeli, da je vojne konec. Ti ljudje tu pa tega niso vedeli, a so bili komaj nekaj milj za fronto.

Vsakokrat, kadar sva prišla mimo začetka katerega oddelka, sem se nagnil naprej in zavpil:

»Vojne je konec. Premirje! Premirje!«

Glave in ramena so se dvignila, novica je kakor električni udarec drvela vzdolž vrst. Človek je lahko čisto natanko videl, kako dolgo je tekla. Oddelki so se ustavili in vpili: »Hura!«.

To je bilo moje največje doživetje v vojni. Prinesel sem tem ljudem najvažnejše sporočilo, ki ga bodo kdaj slišali, največje, ki ga je kdaj usoda dala sporočiti po meni.

V tiskovnem uradu v Bar-le-Ducu sem planil k cenzorju. Da, jaz sem bil prvi, ki je prišel nazaj!

Planil sem k pisalnemu stroju in kar so prsti prenesli, naglo tipkal besede, ki sem si jih bil pripravil med vožnjo v glavi. Bila je nujna brzojavka. Vsaka beseda je do Newyorka veljala 75 centov.

Pisal sem poročilo v delih po 50 besed in vsak del dal, brž ko je bil končan, cenzorju, ki ga je poslal v vojni brzojavni urad.

Odstavek za odstavkom je letel ven, stotine besedi. Nisem jih štel, toda pisal sem si pri tem račun za kakih 500 dolarjev.

Tri in dvajset minut pozneje je planil v sobo moj najbližji tekmec. Ta je pri takem prometu imel še srečo, zakaj drugi so prišli pozneje.

Brž ko sem končal, sem se odpeljal nazaj na bojišče. Spremljal me je Clare Kenamore, dopisnik »St. Louis-Post Dispatcha«.

Vozila sva se po fronti dalje proti severu in zbirala tisto popoldne in večer dodatne podrobnosti. Slišala sva, da je zapoved o premirju dosegla oddaljene oddelke šele po enajsti uri, da so še po enajsti uri ljudje padali in da so Nemci morali sporočiti nekaterim oddelkom vest:

»Vojne je konec in nehajte že za božjo voljo streljati.«

Ko sva se pripeljala nazaj v Bar-le-Duc, je bila noč. Megla se je bila razlezla. Vse povsod, milje in milje daleč, do kamor je seglo oko, je vzdolž fronte žarelo nebo od pisanih raket, od rdečih in zelenih luči.

Tako so praznovali Amerikanci premirje. Ker niso mogli drugače dajati izraza svoji radosti, so postrelili vso zalogo raket. Nihče se ni mogel dostojno napiti, ker ni bilo pijače. Vasi so bile v tem kraju razbite in zapuščene.

Med vojno je bilo na fronti prepovedano kuriti zunaj. To noč ne. Povsod so goreli velikanski radostni kresovi. Obdajali so jih oddelki vojakov, nekateri od njih so peli.

Večina hiš v tej gozdnati pokrajini je bilo iz lesa. Mislim, da zdaj može že varuje zakon o zastaranju in lahko povem, da se niso dosti mučili s pripravljanjem grmad in so zažigali kar porušene hiše.

Tisto novembrsko noč je bilo v Argonnih mraz in hiše so dajale lep ogenj. Če bodo Francozi to brali, bodo najbrž hoteli stroške za tiste požgane hiše odračunati od svojega vojnega dolga.

Ko sva v temi štorkljala daleč za fronto po vegastih poteh, sva se pogovarjala, kaj se to noč najbrž odigrava v Parizu, v Londonu, v Newyorku in tisoč drugih mestih. Ceste, polne ljudi v norem veselju, pijanih od razburjenja in pijače, luči, godbe, plesa in slavnosti.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.
»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6-III. Telefon št. 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.